DOSSIER. Gerechtelijke reorganisatie

Een daling van het aantal faillissementen. Dat doel wil de regering bereiken met een nieuwe wet op de continuïteit van de ondernemingen. Die moet in de plaats komen van het gerechtelijk akkoord, dat de dezelfde doelstelling nastreefde, maar in werkelijkheid meer op het voorgeborchte van het bankroet leek. De procedure om bedrijven in moeilijkheden weer vlot te trekken wordt soepeler, lichter, goedkoper en vooral diverser. Bedrijven kunnen kiezen welke oplossing hun het beste uitkomt: een minnelijk akkoord met de schuldeiser(s), een reorganisatie onder gerechtelijk toezicht of een overdracht van het bedrijf of een deel ervan. Ruben Mooijman

Elke dag diept de redactie een actueel onderwerp uit

Nieuwe reddingsboei voor bedrijven in moeilijkheden

SABENA, Sobelair, Lernout & Hauspie: het lijstje van bedrijven dat eerst een gerechtelijk akkoord aanvroeg en daarna alsnog failliet ging, is lang. Nochtans werd in 1997 de wet op het gerechtelijk akkoord juist ingevoerd om faillissementen te vermijden. Helaas heeft de wet die doelstelling nooit kunnen waarmaken.

Een analyse van het bedrijfsinformatiebureau Graydon toonde eerder dit jaar al aan dat het gerechtelijk akkoord (of concordaat) een absolute flop is geworden. Voor elk gerechtelijk akkoord worden er 96 faillissementen uitgesproken. Bovendien is het aantal toegekende gerechtelijke akkoorden sinds het ontstaan van de regeling meer dan gehalveerd. „Het gerechtelijk akkoord was bedoeld als reddingsboei voor bedrijven in moeilijkheden, maar komt absoluut niet tegemoet aan de bedoeling van de wetgever", concludeerde Graydon. „De reddingsboei wordt erg zelden toegeworpen, en mist bovendien vaak haar doel."

De nieuwe „wet op de continuïteit van de ondernemingen" moet slagen waar het gerechtelijk akkoord faalde. De regering hoopt dat de nieuwe regeling, die soepeler is en meer mogelijkheden biedt, bedrijven in financiële moeilijkheden zal kunnen redden van het bankroet. „De nieuwe wet biedt een waaier van mogelijkheden om een bedrijf onder gerechtelijke controle opnieuw op de sporen te zetten", aldus premier Guy Verhofstadt (VLD) bij de voorstelling van de regeling.

De regering is niet over een nacht ijs gegaan. In 2004 werd op initiatief van de werkgeversorganisatie VBO een ruime werkgroep samengesteld om de problemen te identificeren en oplossingen uit te denken. Het denkwerk werd voortgezet door een kleinere werkgroep met eminente juristen en praktijkdeskundigen als Christian Van Buggenhout (DLA Piper Rudnick), Alain Zenner (Freshfields) en Thierry Bosly (White & Case). Ivan Verougstraete, de voorzitter van het Hof van Cassatie, zat deze werkgroep voor.

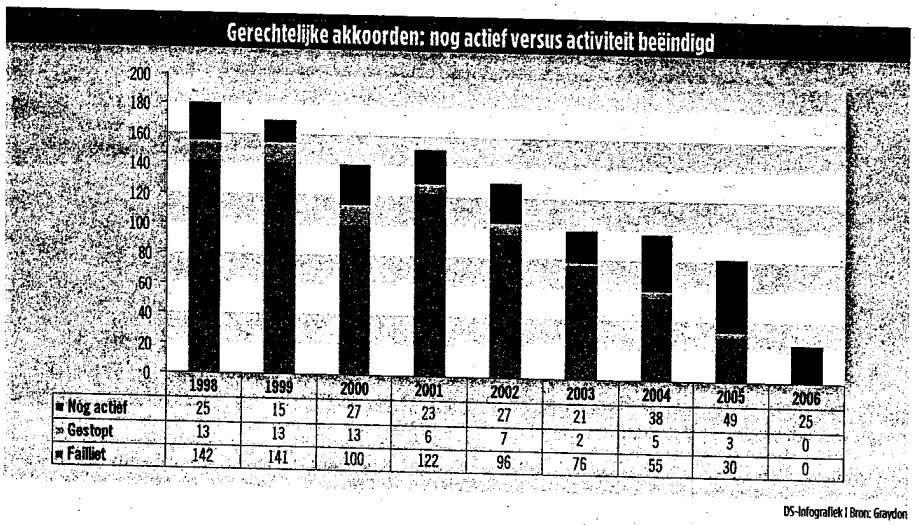

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nog actief	25	15	27	23	27	21	38	49	25
Gestopt	13	13	13	6	7	2	5	3	0
Failliet	142	141	100	122	96	76	55	30	0

DS-infografiek | Bron: Graydon

De voornaamste vernieuwing is dat bedrijven in moeilijkheden in de toekomst meer mogelijkheden hebben. Nu is er alleen het faillissement of het gerechtelijk akkoord. De nieuwe wet voorziet naast het faillissement in essentie in drie mogelijkheden: een minnelijk akkoord met de schuldeisers, een reorganisatie en terugbetalingsplan onder toezicht van de rechtbank, of een overdracht van het bedrijf of een deel ervan. Dat laatste voorkomt dat een bedrijf eerst failliet moet gaan om daarna tegen een zacht prijsje overgenomen te kunnen worden. Daarnaast zijn er nog verschillende vernieuwingen ingevoerd. Zo kan er een bemiddelaar worden aangesteld die kan helpen bij het bereiken van een minnelijk akkoord. Nieuw is ook dat de fiscus zal afzien van zijn bevoorrechte status. De belastingdienst zal op gelijke voet behandeld worden met de andere schuldeisers. Als er dus een akkoord bereikt wordt waarbij de schuldeisers een deel van hun vorderingen laten vallen, zal dat ook voor de fiscus gelden.

„NIEUWE WET BIEDT WAAIER VAN MOGELIJKHEDEN"

De algemene filosofie is dat de nieuwe regeling (de term „gerechtelijk akkoord" zal worden vervangen door „gerechtelijke reorganisatie") eerder mikt op de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten dan op de schuldeisers.

Daar is een delicate afweging van verschillende belangen aan voorafgegaan, zegt secretaris-generaal Philippe Lambrecht van het VBO, die namens het bedrijfsleven in de beperkte werkgroep zetelde. Zo moeten niet alleen de belangen van het in moeilijkheden verkerende bedrijf behartigd worden, maar ook die van de ondernemingen die nog geld tegoed hebben. Het is niet de bedoeling dat een minnelijk akkoord wordt afgesloten om alleen een schuldeiser ter wille te zijn die de bui van het faillissement ziet hangen. Als er duidelijk sprake is van misbruik, kan de rechter het minnelijk akkoord ongeldig verklaren.

Dat de fiscus een stap achteruitzet, vindt Lambrecht een goede zaak. „Als u vraagt of de belastingbetaler op die manier opdraait voor slecht presterende bedrijven, zeg ik dat die belastingbetaler vaak ook een werknemer is. Niemand heeft er belang bij dat een bedrijf in moeilijkheden ten dode is opgeschreven. We geven de ondernemer een instrument om de toestand te verbeteren. In de VS wordt algemeen aanvaard dat bedrijven in moeilijkheden een tweede kans verdienen."

Toch geeft Lambrecht toe dat de „wet op de continuïteit van de onderneming" geen maatregelen bevat om te voorkomen dat bedrijven in moeilijkheden raken. Nochtans is die preventieve gezondheidszorg enorm belangrijk. Hoe vroeger er ingegrepen wordt bij een slecht presterend bedrijf, hoe kleiner de kans dat het echt fout loopt. Het probleem voor de werkgroep was echter dat het preventieve bedrijfsbeleid geen federale bevoegdheid is. Justitie beschikt weliswaar over de zogenaamde *depistagediensten*, die bedrijven in moeilijkheden opsporen en ter verantwoording roepen op basis van brandende knipperlichten. Maar beter is het om er nog vroeger bij te zijn en bedrijven ertoe aan te zetten zelf zorg te dragen voor hun financiële gezondheid. Dat is een taak voor de gewesten.

Lambrecht: „We hopen dat de gewesten optimaal gebruik zullen maken van hun bevoegdheden. We zijn bereid om met hen samen te werken, maar omdat het om verschillende bevoegdheidsniveaus gaat, waren de gewesten niet opgenomen in de werkgroep die de nieuwe wet heeft voorbereid." In Vlaanderen is het zogenaamde preventief bedrijfsbeleid sinds kort in handen van het Vlaams Agentschap Ondernemen. Unizo klaagde gisteren in een reactie op het wetsontwerp aan dat er onvoldoende geld beschikbaar is voor een doeltreffend preventief bedrijfsbeleid. De ondernemersorganisatie pleit trouwens ook voor georganiseerde nazorg. Gefailleerden blijven nu nog vaak in de kou staan, in plaats van geholpen te worden bij een nieuwe start, vindt Unizo. De organisatie is globaal genomen wel positief over de nieuwe regeling.

De ministerraad bereikte vrijdag een akkoord over het wetsontwerp. Dinsdagavond zette het kernkabinet nog enkele puntjes op de i. Het wetsontwerp wordt in de zomer voorgelegd aan de Raad van State, die in september met een advies zal komen. Daarna moet het parlement er nog over stemmen. Minister van Justitie Laurette Onkelinx (PS) denkt dat dat voor eind dit jaar kan gebeuren.

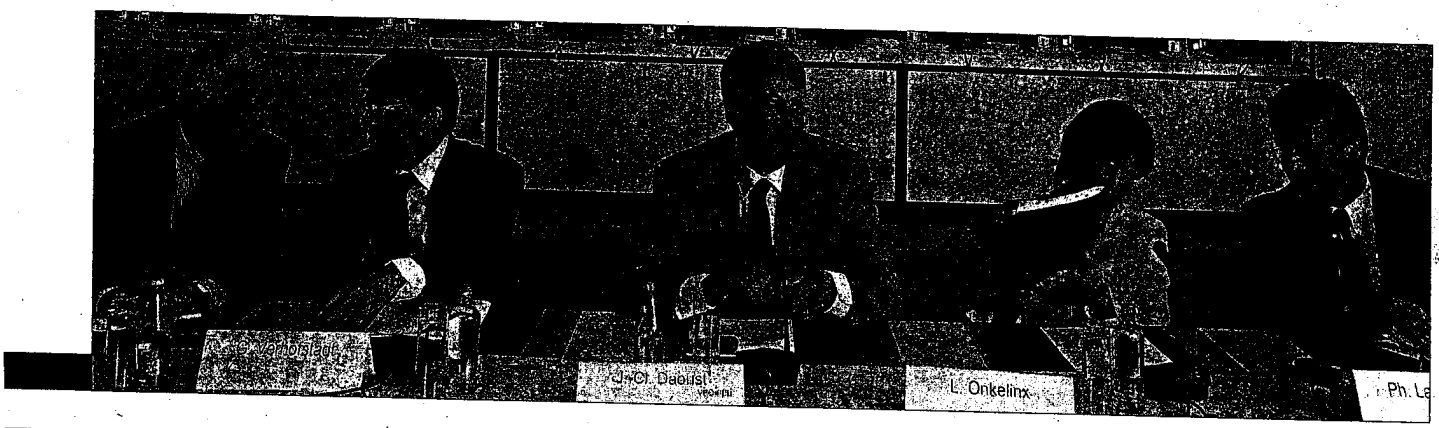

© photo news

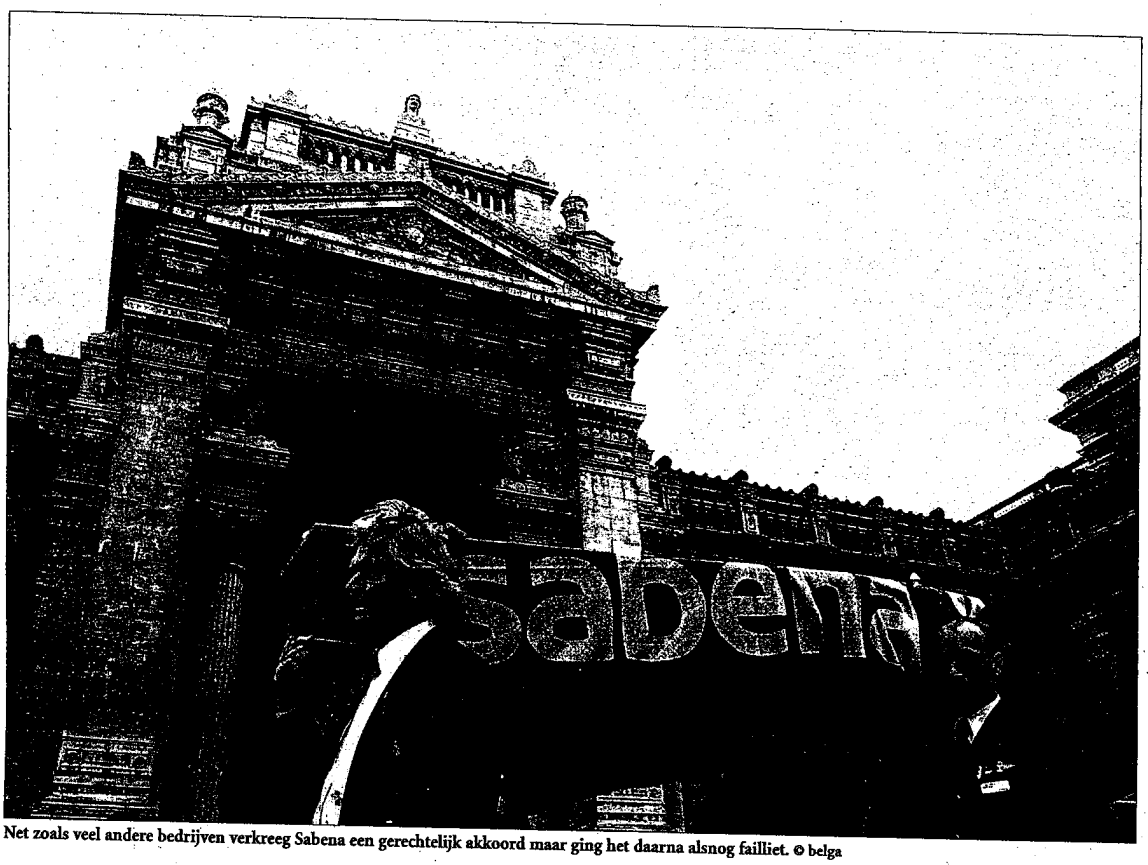

Net zoals veel andere bedrijven verkreeg Sabena een gerechtelijk akkoord maar ging het daarna alsnog failliet. © belga

Nieuwe regeling goedkoop, discreet en breed toepasbaar

De nieuwe wet is bedoeld om de problemen op te lossen die een veelvuldige toepassing van het gerechtelijk akkoord verhinderen.

➤**PROBLEEM:**
Het gerechtelijk akkoord is te duur voor kmo's.
Gebruik maken van het gerechtelijk akkoord brengt voor bedrijven veel kosten met zich mee. Ze moeten juridische raadslieden betalen, maar ook de commissaris die de rechtbank aanstelt komt voor hun rekening.

Ook het opstellen van een herstelplan kost geld. In de praktijk blijken kmo's wegens de hoge kosten vaak af te zien van de procedure. Nv's, meestal grotere bedrijven, nemen 40 procent van de gerechtelijke akkoorden voor hun rekening, terwijl ze goed zijn voor maar 14 procent van de ondernemingen.

■ **OPLOSSING:**
Er komen lichtere en goedkopere alternatieven.
De nieuwe „wet op de continuïteit van de ondernemingen" biedt bedrijven de mogelijkheid om te kiezen voor lichtere en goedkopere procedures, zoals de minnelijke schikking. Bovendien wordt in de gerechtelijke procedure de commissaris afgeschaft en vervangen door een afgevaardigd rechter. Daardoor wordt het ook voor kmo's mogelijk om een oplossing voor financiële problemen te vinden.

➤**PROBLEEM:**
Het gerechtelijk akkoord eindigt meestal alsnog in een faillissement.
Van de bedrijven die in 2002 een gerechtelijk akkoord bereikten, was in april van dit jaar 73,85 procent alsnog failliet gegaan. Terwijl het gerechtelijk akkoord juist dient om faillissementen te vermijden. Het probleem is dat de ruchtbaarheid die aan de procedure wordt gegeven, leveranciers afschrikt. Ze weten dat het bedrijf in moeilijkheden verkeert. Er ontstaat een vicieuze cirkel waaruit het moeilijk is om te ontsnappen.

GERECHTELIJK AKKOORD VOOR KMO'S VAAK TE DUUR

■ **OPLOSSING:**
Er komt een mogelijkheid om discreet een akkoord te bereiken.
Een minnelijke schikking zorgt ervoor dat de problemen in alle stilte kunnen worden opgelost. Eventueel kan een bemiddelaar worden aangesteld door de rechtbank.

➤**PROBLEEM:**
Het gerechtelijk akkoord heeft niet geleid tot de gewenste mentaliteitswijziging.
Bij de lancering in 1997 was het de bedoeling om van het gerechtelijk akkoord de norm te maken en van het faillissement de uitzondering. Dat is nooit gebeurd: er worden nu 96 keer zoveel faillissementen uitgesproken als gerechtelijke akkoorden. Dit in tegenstelling tot de Verenigde Staten, waar Chapter 11 (vergelijkbaar met concordaat) de norm is en Chapter 7 (vergelijkbaar met het bankroet) de uitzondering. Daar gaat men in principe uit van de continuïteit van het bedrijf.

■ **OPLOSSING:**
Bedrijven krijgen een ruimere keuze aan mogelijke procedures.
De nieuwe „wet op de continuïteit van de ondernemingen" wil, zoals de naam al aangeeft, de nadruk leggen op de voortzetting van het bedrijf. Door bedrijfsleiders de keuze te geven uit een breed gamma aan mogelijke oplossingen, wordt beoogd de gedwongen stopzetting door bankroet te vermijden.

➤ Elk jaar minder gerechtelijke akkoorden

Elk jaar worden er minder gerechtelijke akkoorden toegekend, zo constateerde het bureau Graydon. Dat heeft in april een analyse gemaakt van alle gerechtelijke akkoorden die sinds de invoering van deze regeling, op 1 januari 1998, zijn uitgesproken.

■ De algemene conclusie luidt dat het gerechtelijk akkoord (of concordaat) zeer weinig wordt toegepast. Tegenover elk gerechtelijk akkoord staan 96 faillissementen. En bovendien monden de gerechtelijke akkoorden zelf ook heel vaak uit in een faillissement, omdat het bedrijf bij nader inzien toch niet kan worden gered.

■ Wel is het zo dat Waalse rechters er vaker in slagen een bedrijf door middel van een gerechtelijk akkoord te redden dan Vlaamse. Het overlevingspercentage ligt in de arrondissementen Charleroi, Luik en Nijvel aanmerkelijk hoger dan gemiddeld. Maar de verschillen doen zich veeleer op arrondissementeel niveau voor dan op gewestelijk niveau. Want in bijvoorbeeld Doornik is het overlevingspercentage dan weer bijzonder laag.

■ Dat de wet op het gerechtelijk akkoord faalt, blijkt niet alleen uit het lage overlevingspercentage, maar ook uit de dalende populariteit. In 1998 werden er nog 180 gerechtelijke akkoorden toegekend, vorig jaar was dat aantal gedaald tot 82. Het aantal faillissementen is in die periode juist fors gestegen. Vorig jaar gingen er 7.906 bedrijven bankroet.

■ Een gerechtelijk akkoord duurt gemiddeld 962 dagen. Dat is de periode tussen de toekenning en de opheffing van de bescherming tegen schuldeisers. Het duurrecord staat op 1.820 dagen.